

På 1690-talet var den på 1/2 mantal, 1961 då den siste ägaren avled hade den minskat till 11/256-dels mantal. Hans Larsson hette den förste ägaren från 1600-talet och han efterträddes av Märten Hansson, som dock blev blott 26 år gammal. De gamla kyrkböckerna förtäljer:

"Hängde sig själv 16 juni 1746 uti Krokstade hageäng, begrovs av rackaren på stället där han låg." Sedan följde Märten Hansson, Hans Mårtensson, Märten Mårtensson, ytterligare en Märten Mårtensson, Karl Mårtensson och slutligen Johannes Mårtensson. Han dog 1944 men hans hustru Elisabet, eller Lisa som hon kallades, levde på gården till

1960. Makarna hade inga barn, men Lisa hade en bror och en syster från Arby i Småland. I mars 1962 gick huset med en tomt på 2,5 ha på auktion och inköptes av kommunen och så småningom har den alltså övertagits av Tofta Hembygdsförening.

* JÄTTEARBETE BÖRJAR

Ett jättearbete begynte. Där fanns en huvudbyggnad, en parstuga från sent 1600-tal samt en flygel nära nog lika stor som huvudbyggnaden. Flygeln inrymde drängkammare, en bostad för "undantagna" och en massiv och stor källare inom dubbla murar med sandisolering emellan. Flygeln har man börjat renovera.

Däremot är huvudbyggnaden klar. Alla tak och alla golv har rivits av och ur, nytt yttertak och nytt innertak — med virke från en gammal gård i Eskelhem — har man lagt liksom nya golv, isolerade enligt alla konstens regler. Med varsam hand har man putsat alla de breda murarna och förnyat trävirke i skåp, dörrar, etc där så behövs. I vänstra kammaren fanns en sandstensspis i original från år 1752 och i den högra har man lyckats finna en från 1790 som tidigare stått vid Mellings i Eksta.

Självfallet är hembygdsgården långt ifrån "färdigmöblerad" — det blir den väl aldrig, säger Harry Bäckström, men man har fått en fin stomme att börja med, gamla klaffbord, chiffonje, stolar, soffor och diverse. En spegel i empire och tidigt 1800-tal

har kammit åter till gården efter att ha varit på drift i nära ett halvsekel. En kista som till-

hört Gotlands siste hamndomare Jakob Westberg och signerad 1770 finns där med en massa intressant innehåll.

För övrigt har man hittills egentligen bara samlat och lagt på hög — den inventiösa ladugården innehåller mängder av pryglar och ting, bl. a. en hel och fungerande oxvandring, som så småningom skall monteras upp.

* 75 MEDLEMMAR

— Vi har velat rädda det sista huset i sitt slag i den här gamla socknen, säger Harry Bäckström, som även berättar att föreningen just nu har 75 medlemmar men att vi före årets slut skall vara uppe i över 100. Vi strävar efter att knyta sommargotlänningarna fastare till oss bofasta. Skall det bli någonting gjort måste vi ju samarbeta. Jag kan berätta, säger han, att vi har många sommargotlänningar som arbetar dag efter dag här på gården. Och vi har redan fått fina gåvor. En ovanligt välkommen gåva har vi fått från en trogen sommargotlänning, Ragnar Serving, som skänkt sex dussin kaffekoppar med fat, assietter, gräddkannor, sockerskålar m. m. Och, som sagt, vi väntar mera . . .

I går kväll var det fullsatt i den gamla parstugan. Styrelsen redogjorde för vad som hänt på årsmötet, hur man arbetade och planerade och Gunnar Olsson visade film. Och så drack man kaffe och bekantade sig med varandra och kom underfund med att i hembygdsgården har man fått en lokal där man kan trivas tillsammans och jobba tillsammans för gemensamma mål.

* Interiör, högra kammaren